

דבר תורה לפרשת כי תצא מאת חיים ברנדס

פרשת השבוע נפתחת במילים

כי-תצא למלחמה, על-איביך; ונתנו יהוה אלהיך, בידך-- ושבית שבו.

נכון שבזמן זה היה נדרש לומר כי תצא מבלפור ותחסוך מלחמה לעם היושב בציון. אך כרגע נעזוב את הפוליטיקה ונרכז בקוד האתי הצבאי המופיע בעיקר בספר דברים בפרשות שופטים ובכי תצא. בלטינית יש פתגם האומר בעת מלחמה יידום החוק " INTER ARMA SILENT LEGES "

התורה אינה מסכימה עם המובא בפתגם זה וקובעת קובץ חוקים ותקנות למלחמות בני ישראל.

מטרתה היסודית של המלחמה היא כמובן לנצח את האויב, ומערכת חוקי מלחמה ודאי אמורה לסייע למימושה של מטרה זו. אך מאידך זקוקה המלחמה, מפני אופייה המהותי והפוטנציאל המסוכן הטמון בה והמתואר לעיל, להגבלות ולריסון בתחומים שונים. השאלה שאנו רוצים לברר בעיון זה היא עד כמה ניתן להסיק מחוקי המלחמה שבתורה על יחסה העקרוני אל היצר האנושי הבעייתי הזה, היצר המלחמתי. כדאי לשים לב שחזון נביאי ישראל בנושא - (מיכה ד', ג): "וכתתו חרבותיהם לאיתים וחניתותיהם למזמרות, לא ישאו גוי אל גוי חרב ולא ילמדן עוד מלחמה" - אינו יכול לשמש כהנחיה אופרטיבית לישראל בעידן שבו כולם נלחמים בכולם.

הבה נערך עם צבא בני ישראל למלחמה ונראה את ההכנות למלחמה, בדברים כ פרשת שופטים נאמר

כי-תצא למלחמה על-איביך, וראית סוס ורכב עם רב ממך--לא תירא, מהם: כי-יהוה אלהיך

עמך, הפעלך מארץ מצרים. ב. והיה, כקרבכם אל-המלחמה; ונגש הפהן, ודבר אל-

העם. ג. ואמר אלהם שמע ישראל, אתם קרבים היום למלחמה על-איביכם; אל-ירד לבבכם,

אל-תיראו ואל-תחפזו ואל-תערצו--מפניהם. ד. כי יהוה אלהיכם, ההלך עמכם--להלחם

לכם עם-איביכם, להושיע אתכם. ה. ודברו השטרים, אל-העם לאמר, מי-האיש אשר בנה

בית-קדש ולא חנכו, ילך וישב לביתו: פן-ימות, במלחמה, ואיש אחר, יחנכנו. ו. ומי-האיש

אשר-נטע כרם, ולא חללו--ילך, וישב לביתו: פן-ימות, במלחמה, ואיש אחר,

יחללנו. ז. ומי-האיש אשר-ארש אשה, ולא לקחה--ילך, וישב לביתו: פן-ימות, במלחמה,

ואיש אחר, יקחנה. ח. ויספו השטרים, לדבר אל-העם, ואמרו מי-האיש הירא ורף הלבב,

יִלְךָ וַיָּשָׁב לְבֵיתוֹ; וְלֹא יִמָּס אֶת-לִבָּב אֶחָיו, כְּלִבָּבוֹ. ט וְהָיָה כְּכֹלֵת הַשְּׁטָרִים, לְדַבֵּר אֶל-הָעָם; וּפְקֻדוֹ שְׂרֵי צְבָאוֹת, בְּרֹאשׁ הָעָם.

אנו רואים שבשלב זה הקרב טרם החל אך יש לטפח את רוח הלחימה ונלפח את האגו של הלוחמים כי הם אינם לבדם בשדה הקרב אלא ה' אל מלחמה הוא יהיה איתם בשדה הקרב..בשלב זה מצטרף הממסד הדתי ומיצגו הוא הכהן הפונה אל העם ומצרף כל אחד ואחד כפרט אל הכלל וזאת כדי להבליט את הנצחון העומד כמטרה ללוחמים אך גם מה עלול להיות מחירו שלא פעם הוא מחיר קשה וסופני..למדנו שבמלחמה עם עמלק התפילה של משה עם הרמת ידיו נתנו יתרון במלחמה לישראלים.גם דוד בטח בה' לפני שנגש להלחם בגולית "אתה בא אלי בחרב ובחנית ובכידון ואנוכי בא אליך בשם ה' (שמואל א י"ז)

בשלב זה במלחמת רשות משחררים את כל מי שרוחו אינה איתנה ודעתו מוסחת ממטרת הקרב ומעבירים אותו לדרג העורפי . הרוב שמעו אותי לא פעם מגדיר את כל הירא ורך לבב כבחורי הישיבה שמשטמטים משרות בצבא. בהסברים שונים שמצאתי נאמר כי לא שולחים אותם לביתם למען לא יפיקו רווח מפחדנותם, כי אם מעבירים אותם לדרגי מנהלה ותחזוקה למען ישרתו את אחיהם הנלחמים.

"מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו" (כ, ה)

לכאורה, יצא חוטא נשכר. הוא הרי ירא מעבירות שבידו, ובמקום ללכת להילחם - הוא חוזר לבית כשאחרים נלחמים בשבילו.

מבאר הגאון רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק, ה'משך חכמה' התורה לא כתבה שהאיש הירא ורך הלבב ישוב לביתו. אלא "ילך" משדה המלחמה.

לאן ילך? לתקן את הדרכים, ולספק ללוחמים מים ומזון.

רק לאחר מכן, בתום המלחמה, "וישוב לביתו"...

ואז מגיעים הגנרלים ולוקחים את הפיקוד.

בהמשך נמצא את מצוות הקריאה לשלום אל עיר האויב בטרם מצור, והיחס אל אוכלוסיית האויב שנענה לקריאת השלום והיחס אל אויב שנוצח במלחמה.

י כִּי-תִקְרַב אֶל-עִיר, לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ--וְקִרְאתָ אֵלֶיהָ, לְשָׁלוֹם. יא וְהָיָה אִם-שָׁלוֹם תַּעֲנֶנּוּ, וּפְתַחְתָּהּ

לְךָ: וְהָיָה כָּל-הָעָם הַנִּמְצָא-בָּהּ, יִהְיוּ לְךָ לְמָס--וְעַבְדוּךָ. יב וְאִם-לֹא תִשְׁלַח עִמָּךְ, וְעִשְׂתָּהּ

עִמָּךְ מִלְחָמָה--וְצָרְתָּ, עָלֶיהָ. יג וּנְתַנָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּיָדְךָ; וְהָפִיתָ אֶת-כָּל-זְכוּרָהּ, לְפִי-

חֶרֶב. יד רק הַנְּשִׂים וְהַטַּף וְהַבְּהֵמָה וְכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעִיר, כָּל-שְׂלָלָהּ--תָּבֹז לְךָ; וְאָכַלְתָּ אֶת-

שְׂלָל אִיבֶיהָ, אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ. טו כֹּן תַּעֲשֶׂה לְכָל-הָעָרִים, הַרְחַקְתָּ מִמֶּךָ מְאֹד, אֲשֶׁר

לֹא-מְעָרִי הַגּוֹיִם-הָאֵלֶּה, הִנֵּה.

אולם במלחמת מצוה ובמלחמה עם עמי הארץ החוק הוא אחד, ולא הכי מוסרי בעינינו כיום, אך מאד מקובל בתקופה העתיקה לא תחיה, כל-נשמה.

גם הטבע מקבל התיחסות בדיני המלחמה והמצור וישנה חלוקה כאן בין עצי פרי עליהם יש לשמור ובין עצי סרק שניתן להשתמש בהם לצורכי המלחמה.

וכאן עוברים אנו לפרשת כי תצא נדלג כרגע על השבויה היפה

ובין לחימה ללחימה יש פקודות שגרה שנחקקו לישיבה במחנה

כי-תצא מחנה, על-איביך: ונשמרת--מכל, דבר רע. יא פי-יהנה בך איש, אשר לא-יהנה

טהור מקרה-לילה--ויצא אל-מחויץ למחנה, לא יבא אל-תוף המחנה. יב והנה לפנות-ערב,

ירחץ במים; וכבא השמש, יבא אל-תוף המחנה. יג ויד תהנה לה, מחויץ למחנה; ויצאת שמה,

חויץ. יד ונתד תהנה לה, על-אזנה; והנה, בשבתך חויץ, ותפרתה בה, ושבת וכסית את-

צאתך. טו פי יהנה אלהיך מתהלך בקרב מחנה, להצילך ולתת איביך לפניך, והנה מחנה,

קדוש: ולא-יראה בך ערות דבר, ושב מאחריך.

למדים אנו שהחיל במחנה בשגרה צבאית חייב לשמור על טהרתו מעשיו ונקיונו. וכאן אנו רואים שגרת מחנה ששונה כנראה מהנהוג בצבאות אחרים בתקופות השונות של ההסטוריה. הנספחים המזדנבים ונותי שרותים שונים כולל שרותי "שבז"ן" או כסיפורים שהגיעו אחרי מלחמת ששת הימים על האוטובוס האדום במוצבים הסורים. ליוצא הצבא של בני ישראל הדבר אסור.

וזה הזמן לחזור לפרשתינו

י פי-תצא למלחמה, על-איביך; ונתנו יהנה אלהיך, בידך--ושבית שביו. יא וראית, בשביה,

אשת, יפת-תאר; ותשקת בה, ולקחת לה לאשה. יב ונהבאתה, אל-תוף ביתך; וגלחתה, את-

ראשה, ועשתה, את-צפרניה. יג והסירה את-שמלת שביה מעליה, וישבה בביתך, ובכתה

את-אביה ואת-אמה, ירח ימים; ואחר פן תבוא אליה, ובעלתה, והיתה לה, לאשה. יד והנה

אם-לא תפצת בה, ושלחתה לנפשה, ומכר לא-תמכרנה, בכסף; לא-תתעמר בה, תחת אשר

עניתה.

אני מצטט פרשנות שמופיע בפרשניות חב"ד

מדוע נאמר "כי תצא למלחמה" שמשמעו- המלחמה הידועה ולא נאמר "כי תצא להלחם.ומאחר ומלחמת רשות לפנינו הרי ניתן לשבות שבי ולבוז שלל ממש נשקם טהור

**שביה זו ששבינו במלחמת קודש זו הן פעולותינו המעידות על חזרה בתשובה –
"וגלחה את ראשה ועשתה את צפרניה ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים".**

שערות הראש הם ממותרי המוחין שנפלו במילי דעלמא,

וצפורניים הם ממותרי המידות שנפלו במילי דעלמא,

צריך להסיר את המותרות אשר לא לה' המה!...

עבודת המוח והלב הם עיקר עבודת האדם,

שרק על ידם מגיעים אחר כך למעשה בפועל.

בראש ובראשונה יש לעסוק בתורה באופן שהתורה נעשית תורתו,

שאז יהודי נעשה שליט ובעל הבית על המציאות כולה.

וכדי שהעבודה תהיה בשלימות, והניצחון יהיה מובטח,

צריך קודם כל לגלח את הראש – תיקון המוחין...

ואחר כך לעשות את הציפורניים – תיקון המידות...

הקטע שהבאתי כאן מראה את הרצון לחבר בין נושא השבוייה לחזרה בתשובה אך בואו ונבחן את מעשיה כדרך בני אדם.

האם הכתוב לא בא לומר לנו וללוחם הגיבור רגע עצור תחשוב מה עומד לפניך? שבוייה יפה, נו טוב אבל האם אחרי שגלחה שיערה ועשתה ציפורניה והחליפה שימלותיה לבגדי אבלות ואתה צריך להתאפק חודש ימים האם גם אז היא תהיה יפת מראה לפניך או האם יצרך שלא יכלת לכובשו התישב וחזר למקומו. ואז אם עדיין תרצה בה והיתה לך לאישה. אך באם נהיתה גיבור אזי תשלחנה לחופשי כנאמר איזה הוא גיבור הכובש את יצרו.

וכאן אעבור למתרחש היום צה"ל בכפוף לקוד אתי וכמו שאנו קוראים בתפילה לשלום המדינה את המילים והיה נשקם טהור. נכון שמפעם לפעם יש לנו גם פירות באושים אך אלה מטופלים בדרך כלל במסגרת הדין הצבאי. ולגבי היצר אנו רואים שכמדינה אין אנו מסוגלים להלחם ביצר הרע ובעיקר בראוותנות לשמה.

בפסח הוטל סגר ואנשים חגגו את הסדר בדד למעט מספר מיוחסים ומשפחות שחגגו וחלקם חלו.

הנסיעה לאומן שמונעת בצורך להראות אצל הרבי וכל היתר לא בעיה שלי מראה את חוסר האפשרות להתגבר על היצר, תוך סיכון הכלל.

עת התגברתי על היצר, נעים להיזכר
אך עת הוא גבר עלי, היה נעים הרבה יותר